

Vergaderjaar 2020–2021

33 835

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

B

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 januari 2021

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de brief² van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 16 november 2020 inzake jaarverslagen Raad van Advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit. Naar aanleiding hiervan hebben zij de Minister op 4 december 2020 een brief gestuurd.

De Minister heeft op 28 januari 2021 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Koffeman (PvdD), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Strien (PVV), Gerkens (SP), Atsma (CDA) (*ondervoorzitter*), N.J.J. van Kesteren (CDA), Pijlman (D66), Schalk (SGP), Klip-Martin (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Van Ballekom (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Crone (PvdA), Dessing (FVD), Van Gurp (GL), Huizinga-Heringa (CU), Kluit (GL), van der Linden (Fractie-Van Pareren) (*voorzitter*), Meijer (VVD), Otten (Fractie-Otten), Prins-Modderaar (CDA), Recourt (PvdA), Vendrik (GL), Van der Voort (D66), Berkhout (Fractie-Van Pareren), Raven (OSF).

² *Kamerstukken I*, 2020–2021, 33 835, A.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT/LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Den Haag, 4 december 2020

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief³ van 16 november 2020 inzake jaarverslagen Raad van Advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit. De leden van de fracties van het **CDA** en de **Partij voor de Dieren** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen. De leden van de fractie van **GroenLinks** sluiten zich graag aan bij de vragen van de leden van de fracties van het CDA en de Partij voor de Dieren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA vinden het een mooie prestatie van het Bureau Risicobeoordeling (Buro) dat de Raad van Advies zonder voorbehoud positief is over de wetenschappelijkheid van de risicobeoordeling, over de wetenschappelijkheid van het advies en over de onafhankelijkheid van het Buro. Wel merkt de Raad van Advies op dat het Buro helaas geen mogelijkheid heeft om specifieke deskundigheid, die elders aanwijsbaar beschikbaar is, aan te boren, hetgeen de kwaliteit van de advisering en soms ook de onafhankelijkheid van het advies in de weg staat. Ook is de Raad kritisch dat er nog geen actie is ondernomen voor specifieke expertise op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het kader van goede uitvoerbaarheid vragen deze leden u welke redenen aanwezig zijn om het Buro niet de ruimte te bieden om specifieke expertise aan te boren en om de lacune van specifieke expertise op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid op te vullen. Gezien alle ontwikkelingen op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid is deze expertise naar de mening van de leden van de fractie van het CDA van belang. Bent u van plan op korte termijn deze wensen van de Raad van Advies te honoreren? Zo neen, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

De Raad van Advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling NVWA heeft onderzocht of de risicobeoordeling en onderzoeken, en de daarmee verbonden adviezen, van het Bureau Risicobeoordeling en onderzoek (Buro) van de NVWA over de jaren 2014 en 2015–2019 voldoen aan de wettelijke criteria van onafhankelijkheid en wetenschappelijke kwaliteit. Het doet de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren deugd te lezen dat de Raad vaststelt dat in alle onderzochte adviezen de professionaliteit en zorgvuldigheid ten minste aan de maat tot ronduit goed is. «*Er is bij de Raad géén twijfel over de onafhankelijkheid van het Buro, noch over de professionaliteit van het Buro.*»⁴ Wel is de Raad kritisch «*over het gebrek aan urgentie in de totstandbrenging van dierenwelzijn en diergezondheid in de WOR en de Raad. (...) er is een juridische verantwoording nodig. De positie van de vaste adviseur is in dat opzicht exemplarisch voor een achterblijvend wetgevingsproces. De Raad constateert ook*

³ Kamerstukken I, 2020–2021, 33 835, A.

⁴ Rapportage van de Raad van advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit over 2015–2019, p. 3.

dat het wetenschappelijk onderzoek op dit gebied nog relatief onderontwikkeld is, waardoor adviezen hierover noodgedwongen op minder informatie gebaseerd zijn.»⁵

Bent u voornemens om de Wet op de Onafhankelijke Risicobeoordeling (WOR) dusdanig aan te passen dat de vaste adviseur Dierenwelzijn bij het Bureau tot volwaardig lid benoemd kan worden? Zo ja, op welke termijn bent u voornemens om die wetwijziging aan de Tweede Kamer te sturen? Welke stappen gaat u zetten om meer wetenschappelijk onderzoek naar dierenwelzijn en diergezondheid te laten doen en de kwaliteit ervan te verbeteren?

De Raad heeft 2 van de onderzochte 26 adviezen de score «onvoldoende» toegekend. Eén daarvan betrof het onderzoek naar waterverstrekking in de vleeskuikensector. Dit lag volgens de Raad niet aan het onderzoek zelf, maar aan de beperkte wetenschappelijke informatie die over dat onderwerp beschikbaar was. Dit onderzoek had betrekking op de vraag bij hoeveel of hoe weinig water het lijden van dieren in de vleeskuikensector begint. Bureau adviseerde u om toe te zien op permanente waterverstrekking bij vleeskuikens en vleeskuikenouderdieren. De Inspecteur-Generaal van de NVWA vroeg u hier een beleidsregel voor op te stellen en deze beleidsregel vanuit het voorzorgsprincipe direct voor alle diersoorten van toepassing te laten zijn. In uw brief aan de Tweede Kamer van 1 april 2020 gaf u aan dit in overweging te nemen.⁶ Wat is de stand van zaken met betrekking tot het opstellen van die beleidsregel? En acht u het met de leden van de PvdD-fractie voor mogelijk dat het welzijn van vleeskuikens door ondermaats onderzoek onnodig leed wordt toegebracht?

De NVWA kampt volgens het op 21 september 2020 verschenen onderzoeksrapport van Deloitte met capaciteitstekort, en kan daardoor twee derde van haar taken niet of onvoldoende uitoefenen. Daardoor is er onder andere te weinig toezicht op mestfraude en de wijze waarop dieren in slachthuizen worden bedwelmd en gedood. Ook meldt het rapport dat de NVWA te weinig controleert op de uitbraak van dierziekten, waardoor het risico op uitbraken groter wordt.⁷ De leden van de PvdD-fractie vinden deze onderzoeksresultaten uiterst zorgwekkend. Welke maatregelen gaat u nemen om de capaciteitsproblemen aan te pakken? En op welke termijn worden die in gang gezet? Bent u het met deze leden eens dat de druk op het slachtproces verminderd moet worden en dat de slachtsnelheid dus per direct omlaag moet worden gebracht? Erkent u ook dat het aantal dieren in de Nederlandse veehouderij te groot is en dus moet worden teruggebracht? Tot slot, de belangen van dieren worden in dit systeem, gericht op hoge productie en lage kosten, nog altijd ondergeschikt gemaakt aan de belangen van de vee- en vleessector. Uit alle rapporten blijkt dat de NVWA niet bij machte is om de problemen in kaart te brengen, laat staan op te lossen. Wat de leden van de Partij voor de Dieren-fractie betreft wordt de NVWA weggehaald bij het Ministerie van Landbouw. Graag uw reactie hierop.

⁵ Idem, p. 4/5.

⁶ *Kamerstukken II*, 2019–2020, 33 835, nr. 157.

⁷ Pieter Hotse Smit, «De NVWA kan het werk niet meer aan» *Volkskrant* 3 november 2020, <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-nvwa-kan-het-werk-niet-meer-aan~bbbaa208/>.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 8 januari 2021.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
N.J.J. van Kesteren

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 januari 2021

Hierbij bied ik u de beantwoording aan van de vragen van de leden van de fracties van het CDA en de Partij voor de Dieren inzake jaarverslagen Raad van Advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit (67935.01U).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

Vragen van de leden van de fractie van het CDA

- **In het kader van goede uitvoerbaarheid vragen deze leden u welke redenen aanwezig zijn om het Bureau niet de ruimte te bieden om specifieke expertise aan te boren en om de lacune van specifieke expertise op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid op te vullen. Gezien alle ontwikkelingen op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid is deze expertise naar de mening van de leden van de fractie van het CDA van belang. Bent u van plan op korte termijn deze wensen van de Raad van Advies te honoreren? Zo neen, waarom niet?**

De Raad van Advies (RvA) is een onafhankelijk orgaan dat de adviezen van Bureau over risico's voor voeding, voedselveiligheid en productveiligheid toetst op onafhankelijkheid en wetenschappelijkheid. De positie en de werkzaamheden van de Raad en de taak van de NVWA-Bureau om risicobeoordelingen uit te voeren zijn geregeld in de Wet Onafhankelijke Risicobeoordeling NVWA (WOR). Dit jaar zal ik deze Wet laten evalueren. Ik zal daarin de wens van de Raad van Advies meenemen. Op basis van de bevindingen uit deze evaluatie zal ik nagaan welke (wijzigings)maatregelen ik zal nemen. Ik zal tegen die tijd uw beide Kamers hierover informeren samen met de uitkomsten van de evaluatie van de WOR.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

- **Bent u voornemens om de Wet op de Onafhankelijke Risicobeoordeling (WOR) dusdanig aan te passen dat de vaste adviseur Dierenwelzijn bij het Bureau tot volwaardig lid benoemd kan worden? Zo ja, op welke termijn bent u voornemens om die wetswijziging aan de Tweede Kamer te sturen? Welke stappen gaat u zetten om meer wetenschappelijk onderzoek naar dierenwelzijn en diergezondheid te laten doen en de kwaliteit ervan te verbeteren?**

Zie antwoord bij de vraag van de CDA-fractie.

- **De Raad heeft twee van de onderzochte 26 adviezen de score «onvoldoende» toegekend. Eén daarvan betrof het onderzoek naar waterverstrekking in de vleeskuikensector. Dit lag volgens de Raad niet aan het onderzoek zelf, maar aan de beperkte wetenschappelijke informatie die over dat onderwerp beschikbaar was. Dit onderzoek had betrekking op de vraag bij hoeveel of hoe weinig water het lijden van dieren in de vleeskuikensector begint. Bureau adviseerde u om toe te zien op permanente waterverstrekking bij vleeskuikens en vleeskuikenouderdieren. De Inspecteur-Generaal van de NVWA vroeg u hier een beleidsregel voor op te stellen en deze beleidsregel vanuit het voorzorgsprincipe direct voor alle diersoorten van toepassing te laten zijn. In uw brief aan de Tweede Kamer van 1 april 2020 gaf u aan dit in overweging te nemen.⁸ Wat is de stand van zaken met betrekking tot het opstellen van die beleidsregel?**

⁸ Kamerstuk 33 835, nr. 157.

In mijn brief aan de Tweede Kamer d.d. 5 november 2020 (kenmerk 35570-XIV), heb ik aangegeven dat ik mijn afspraak met de pluimveesector wil nakomen en de sector zelf de kans geef om met een voorstel te komen betreffende de watervoorziening voor vleeskuiken-ouderdieren. Inhoudelijk overleg over dit punt is de eerste helft van januari 2021 gepland. In dit overleg zal ook een nieuwe deadline worden afgesproken. Als dit plan van aanpak onvoldoende is, overweeg ik een beleidsregel op te stellen.

Voor andere diersoorten is er nog geen wetenschappelijke onderbouwing in hoeverre de verstrekte hoeveelheid water bij de betrokken diersoort objectief gezien als toereikend kan worden aangemerkt.

- **En acht u het met de leden van de PvdD-fractie voor mogelijk dat het welzijn van vleeskuikens door ondermaats onderzoek onnodig leed wordt toegebracht?**

Het advies van Buro is gebaseerd op een, in opdracht van Buro opgesteld, onderzoeksrapport van Wageningen Livestock Research (WLR) betreffende de watervoorziening bij vleeskuiken(ouder)dieren. Het rapport is opgesteld op basis van expertkennis en bestaande wetenschappelijke publicaties betreffende dit onderwerp. Het advies van Buro is door de Raad van Advies op één van de drie aspecten met een onvoldoende beoordeeld. Deze onvoldoende score is niet het gevolg van ondermaats onderzoek en de onderzoeksopzet maar van beperkt beschikbare literatuur op dit gebied. De beschikbare informatie heeft geen aanleiding gegeven aan te nemen dat er sprake is van ongerief door de nu gehanteerde gecontroleerde waterverstrekking aan vleeskuikens. Voor vleeskuikenouderdieren kan beperkte watervoorziening wel een redelijke tot behoorlijke impact op het welzijn hebben.

- **De NVWA kampt volgens het op 21 september 2020 verschenen onderzoeksrapport van Deloitte met capaciteitstekort, en kan daardoor twee derde van haar taken niet of onvoldoende uitoefenen. Daardoor is er onder andere te weinig toezicht op mestfraude en de wijze waarop dieren in slachthuizen worden bedwelmd en gedood. Ook meldt het rapport dat de NVWA te weinig controleert op de uitbraak van dierziekten, waardoor het risico op uitbraken groter wordt.⁹ De leden van de PvdD-fractie vinden deze onderzoeksresultaten uiterst zorgwekkend. Welke maatregelen gaat u nemen om de capaciteitsproblemen aan te pakken? En op welke termijn worden die in gang gezet? Bent u het met deze leden eens dat de druk op het slachtproces verminderd moet worden en dat de slachtsnelheid dus per direct omlaag moet worden gebracht? Erkent u ook dat het aantal dieren in de Nederlandse veehouderij te groot is en dus moet worden teruggebracht? Tot slot, de belangen van dieren worden in dit systeem, gericht op hoge productie en lage kosten, nog altijd ondergeschikt gemaakt aan de belangen van de vee- en vleessector. Uit alle rapporten blijkt dat de NVWA niet bij machte is om de problemen in kaart te brengen, laat staan op te lossen. Wat de leden van de Partij voor de Dieren-fractie betreft wordt de NVWA weggehaald bij het Ministerie van Landbouw. Graag uw reactie hierop.**

⁹ Pieter Hotse Smit, «De NVWA kan het werk niet meer aan» *Volkskrant* 3 november 2020, <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-nvwa-kan-het-werk-niet-meer-aan~bbbaa208/>.

Zoals eerder aangegeven in de Kamerbrief over de Herbezinning en onderzoek taak-middelen van d.d. 16 oktober 2020 (Kamerstuk 33 835, nr. 171), heb ik reeds concrete verbetermaatregelen genomen. Daarnaast is de NVWA samen met de opdrachtgevende ministeries bezig met een verdiepingsslag, waarbij gewerkt wordt aan het in beeld brengen van gezamenlijke handelingsperspectieven teneinde te komen tot oplossingsrichtingen voor de genoemde problematiek. Het doel is om te komen tot een meerjarige stabiliteit en focus in het opdrachtenpakket van de NVWA. Er is veel energie aanwezig bij de medewerkers van de NVWA om aan de slag te gaan met deze uitdagingen en om de organisatie te verbeteren. Ik heb er alle vertrouwen in dat we met de juiste verbeteraanpak en prioritering de NVWA toekomstbestendig kunnen maken.

Met betrekking tot het slachtproces en slachtsnelheid heb ik in mijn Kamerbrief van 11 februari 2020 (Kamerstuk 33 835, nr. 138) reeds aangegeven dat de druk op het slachtproces, ingegeven door economische overwegingen, naar mijn overtuiging te groot is geworden om belangen van dierenwelzijn en voedselveiligheid, maar ook van toereikend toezicht, op een adequate manier te borgen. Om die reden onderzoek ik met overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties wat de kwetsbaarheden zijn in het huidige systeem en welke maatregelen nodig zijn voor een betere borging van dierenwelzijn en voedselveiligheid. Ik heb in mijn brief inzake slachthuizen van oktober jl. (Kamerstuk 28 286, nr. 1131) de eerste stappen benoemd die n.a.v. de risico-inventarisatie verder wil uitwerken, namelijk de versteviging van de positie van de functionaris voor dierenwelzijn en nadere invulling van de standaard werkwijzen. Daarnaast wil ik de normen aanscherpen voor onbedweld kantelen van pluimvee. De verkenning van de risico-inventarisatie op het gebied van dierenwelzijn op het slachthuis stuur ik uw Kamer deze maand op. Door de variatie tussen slachthuizen kan een slachtsnelheid waarop het ene slachthuis goed functioneert, en waarbij welzijn, voedselveiligheid en voldoende toezicht geborgd zijn, bij een ander slachthuis tot problemen leiden. In mijn laatste Kamerbrief inzake slachthuizen (Kamerstuk 28 286, nr. 1131) heb ik uw Kamer aangegeven dat het juridisch gezien op dit moment niet mogelijk is om slachthuizen op te dragen de slachtsnelheid per direct (structureel) te verlagen. Wel heeft de NVWA, op grond van Europese regelgeving (vo 2019/627), de bevoegdheid om, als dat noodzakelijk en proportioneel is, de nodige maatregelen te nemen ten aanzien van een individueel slachthuis bij overtreding van bepaalde normen op het gebied van dierenwelzijn en voedselveiligheid. Het tijdelijk verlagen van de slachtsnelheid behoort daarbij reeds tot de mogelijkheden, als tijdelijke corrigerende maatregel totdat de situatie hersteld is.